

Подлужна Н.О.

к.е.н., доцент

ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»

(м. Покровськ, Україна)

Помеліло А.С.

ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»

(м. Покровськ, Україна)

ПОЕТАПНА МОДЕРНІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ З УРАХУВАННЯМ ДІЇ РІЗНОСТОРОННІХ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ

Актуальність дослідження полягає в тому, що на сучасному кризовому етапі розвитку економіки України найважливішим є пошук нових тенденцій її розвитку та модернізації.

Питаннями модернізації економіки різних країн займалися такі зарубіжні та вітчизняні вчені, як В. А. Щитинський, М. Н. Кузнєцова, Е. А. Ілларіонова, В. М. Межцев, В. В. Фаузер, Ш. Ейзенштадт, Л. Грехем.

Метою дослідження є висвітлення основних факторів, на які слід звернути увагу при комплексній поетапній модернізації економіки України.

Модернізація – це комплексний процес реформування існуючих та створення нових політичних, правових, економічних та суспільних інституцій, а також запозичення тих культурних норм, які відповідають кращим стандартам і цінностям розвинутих демократичних країн [1].

Визначено, що сутність модернізації полягає в оновленні або створенні нових інституцій, що створюють умови для перетворення міжлюдських стосунків у сфері політичних, правових, економічних, суспільних відносин на сучасних засадах визнання принципів демократії, верховенства права та прав людини, ринкової економіки, соціальної держави, усталених міжнародних норм співіснування країн [1].

Встановлено, що соціально-економічну модернізацію регіонів України неможливо здійснити без впровадження заходів, зорієнтованих на забезпечення сталого розвитку міст. Адже понад 60% населення України проживає у містах. Слід також враховувати, що населенню міст, як правило, притаманний вищий рівень громадської активності, тому умови та якість життя міського населення можуть розглядатися як один з потужних чинників впливу на рівень соціальної напруженості та довіри до держави та її політики [2].

Досліджено, що в Україні спостерігається неузгодженість загальнодержавних, регіональних та місцевих концепцій, стратегій та програм, зорієнтованих на модернізацію міст (територій). В Україні чинними є десятки програм та стратегій загальнодержавного, регіонального та місцевого значення, що прямо чи опосередковано стосуються модернізації територій. В результаті перманентної нестачі коштів, або «заморожування»

реалізації державних цільових програм, їхня результативність є дуже низькою. Як наслідок, цілі, визначені у державних цільових програмах, здебільшого не досягаються. Отже, існує нагальна потреба у визначенні ключових проблем щодо досягнення сталого розвитку міст (територій) із розробкою конкретних заходів та визначенням відповідного ресурсного забезпечення для їх вирішення. Все це потребує перегляду («ревізії»), а також внесення відповідних коректив до діючих цільових державних програм (у т.ч. координації, синхронізації їх цілей) задля досягнення цілей модернізації міст (сталого регіонального розвитку)[2].

Тому доцільно визначити основні ризики для економічної безпеки України: енергетична ресурсна залежність індустріальної економіки від поставок енергоносіїв з інших країн; вичерпання безпечного терміну експлуатації об'єктів інфраструктури, житлово-комунального господарства, промисловості; деградація земельних ресурсів та агровиробництва [3].

Умовою переходу до моделі сталого розвитку є структурна перебудова економіки на засадах обов'язкової інтеграції екологічної політики в стратегію економічних реформ.

Визначено, що перехід України до сталого розвитку вимагає зміни політики в соціальній сфері, основними складовими якої мають бути збереження здоров'я людини, поліпшення якості життя, вирішення демографічної проблеми, подолання бідності, зміна структура споживання, вирішення проблеми соціальної та економічної нерівності, підтримка малозахищених соціальних верств (молоді, пенсіонерів, безробітних), гуманізація суспільних відносин, покращення морально-психологічного стану суспільства [4].

Також, освіта є провідним чинником в формуванні інтелектуального потенціалу нації та духовності громадян, що визначає її як першочерговий пріоритет державної політики в Україні.

Встановлено, що модернізувати країну потрібно поетапно, тому доцільно виділити три основні етапи.

На першому етапі мають бути вирішені гострі екологічні, економічні та соціальні проблеми, які створюють перешкоду до сталого розвитку. На цьому етапі слід зупинити процеси деградації у сучасному суспільстві і природі, здійснити комплексне оздоровлення природного середовища і природних ресурсів, подолати бідність як соціальне явище, забезпечити умови для створення внутрішнього ринку, домогтися реальної єдності влади і суспільства (народу). На цьому етапі необхідно розробити і впровадити в життя нову політику в галузі освіти і виховання, науки і технологій у відповідності до принципів і завдань сталого розвитку.

На другому етапі мають здійснюватися системні (структурні і функціональні) перетворення в економіці, екологізація суспільно-економічних відносин, технологічне оновлення виробництва. Витрати ресурсів на одиницю кінцевої продукції та якість життя народу повинні відповідати рівню розвинених європейських країн.

На третьому етапі Україна має розвиватися як повноправний член спільноти розвинених країн світу, які перейшли на засади сталого розвитку.

Досліджено, що реальної альтернативи стратегії модернізації як якісного оновлення країни немає. Можна дискутувати щодо пріоритетів та механізмів такої модернізації в термінах конкретних реформ, але реалізація проекту модернізації є єдиним засобом не тільки для вирішення нагальних проблем, але й забезпечення динамічного розвитку країни. Враховуючи різке загострення ряду політичних, економічних, соціальних та демографічних проблем можна стверджувати, що альтернативою модернізації може стати деградація суспільства та інституту держави [1].

Таким чином, всебічна модернізація економіки є найкращим шляхом до покращення стану економіки України. Необхідно розуміти, що модернізувати економіку неможливо без комплексного підходу, враховуючи всі основні фактори впливу. Також, важливим є розуміння того, що попередньо розроблена технологія допоможе якнайкраще вирішити існуючу проблему.

Список використаних джерел:

1. Стаття «Модернізація України: пріоритети реформ», газета «Дзеркало тижня. Україна» №14, [Електронний ресурс], режим доступу: http://gazeta.zn.ua/SCIENCE/modernizatsiya_ukrayini_prioriteti_reform.html
2. О. А. Баталов / аналітична записка «Забезпечення сталого розвитку міст як складова соціально-економічної модернізації регіонів України» //Баталов О.А., Засадко В.В., серія Регіональний розвиток, № 13, сайт Національного Інституту Стратегічних Досліджень, [Електронний ресурс], режим доступу:<http://www.niss.gov.ua/articles/1611/>
3. В. Г. Потапенко/ аналітична записка «Державна політика сталого розвитку на засадах «зеленої економіки» // Потапенко В.Г., сайт Національного Інституту Стратегічних Досліджень, [Електронний ресурс], режим доступу:<http://www.niss.gov.ua/articles/1237/>
4. Ю. І. Самойленко / Проект Закону України про Концепцію переходу України до сталого розвитку // Самойленко Ю. І., Хазан В. Б., [Електронний ресурс], режим доступу:<http://www.mns.gov.ua/laws/laws/nuclear/92.htm>